

Βασιλική Τζεβελέκου

Δύτες ανέλκυσαν παράνομα στις 12 Αυγούστου μια αρχαία άγκυρα και ένα κανόνι του 17ου-18ου αιώ να, τα οποία φορτώθηκαν στο γιοτ «Γλάρος», μεταφέρθηκαν σε ιδιωτική αποθήκη και παραδόθηκαν τελικά στην Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων στις 21 Αυγούστου

□ Είχε προηγηθεί φωτογράφιση του περιστατικού και καταγγελία στις τοπικές λιμενικές αρχές από Ευρωπαίο επισκέπτη του νησιού.

□ Το γιοτ ανήκει στον εφοπλιστή Λασκαρίδη, έναν από τους μεγαλύτερους δωρητές του υπουργείου Πολιτισμού!

Μια ιστορία με πολλές προεκτάσεις και ερωτήματα είναι αυτή που εκτυλιχθηκε προπαραμονές Δεκαπενταύγουστου στα Αντικύθηρα. Δύτες ανέλκυσαν παράνομα -από βάθος 9 και 5 μέτρων αντίστοιχα- μια λίθινη αρχαία άγκυρα από τον κόλπο Φάρου Απολυτάραις και ένα κανόνι του 17ου-18ου αι. από το λιμάνι Ποταμό των Αντικυθήρων.

Τα αντικείμενα τοποθετήθηκαν στο γιοτ «Γλάρος» και μεταφέρθηκαν σε ιδιωτική αποθήκη. Τελικά παραδόθηκαν, σύμφωνα με πληροφορίες μας, στα γραφεία της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων στο Θησείο την περασμένη Παρασκευή 21 Αυγούστου.

Ποιος πήρε την απόφαση να ανελκυσθούν ευρήματα από τον βυθό; Οι διαδικασίες ανέλκυσης και μεταφοράς έγιναν χωρίς την παρουσία αρχαιολόγων, χωρίς έγκριση από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, χωρίς να έχει ενημερωθεί και να έχει δώσει άδεια η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων του υπουργείου Πολιτισμού. Η πράξη πώς ονομάζεται;

«Διάσωση αρχαιοτήτων» από ανθρώπους με κέφι και φιλότιμο; Ή παράνομη ενέργεια κατά αρχαίων αντικειμένων που προστατεύονται -στην ξηρά και τη θάλασσα- από τον αρχαιολογικό νόμο 3028/2002 και διατάξεις άλλων νόμων;

Οι θέσεις απ' όπου ανελκύθηκαν είναι γνωστές και καταγεγραμμένες από την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων (ΕΕΑ), που τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιήσει εκτεταμένες

έρευνες στην περιοχή του Ναυαγίου και γενικότερα στη θαλάσσια περιοχή των Αντικυθήρων.

Η καταγγελία

Η φωτογράφιση, η ανέλκυση, η μετακίνηση αντικειμένων από αρχαία ή ιστορικά ναυάγια απαγορεύονται ρητώς σε όλη την Ελλάδα με βάση τις διατάξεις του Ν. 3028/02, ενώ σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιοτήτων από αυτοδύτη αυτός είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει το λιμεναρχείο (νόμος 3409/05).

Η μόνη αρμόδια αρχή για τη διαχείρισή τους είναι η ΕΕΑ του ΥΠΠΟΑ. Οποιοσδήποτε άλλος εμπλακεί, παρανομεί σύμφωνα με τους νόμους. Λειτουργεί δε σε βάρος της ακεραιότητας των αρχαιοτήτων καθώς μετά την ανέλκυσή τους χρειάζονται άμεσα τις σωστικές επεμβάσεις, ενώ η αυτόβουλη μετακίνηση στερεί από τους επιστήμονες ένα τεκμήριο χώρου και τις γνώσεις που απορρέουν από την εύρεσή του στο συγκεκριμένο σημείο.

Η «Εφ.Συν.» δέχτηκε καταγγελία για το περιστατικό που εκτυλίχθηκε στο λιμάνι των Αντικυθήρων στις 12 Αυγούστου κάτω από το φως του ήλιου και τα βλέμματα των θνητών.

Η θέση του κανονιού, που βρισκόταν στον βυθό μέχρι πριν από μερικές μέρες, ήταν γνωστή στους λιγιστούς μόνιμους κατοίκους του νησιού, αφού μπορούσε κανείς να το δει όταν είχε καλό καιρό. Στο παρελθόν είχε γραφτεί ότι πιθανώς σχετίζεται με το ιστορικό ναυάγιο του βρετανικού πολεμικού πλοίου «Nautilus».

Δεν γνωρίζουμε πόσοι από τους κατοίκους ή τους επισκέπτες αντιλήφθηκαν εκείνη τη μέρα τι συνέβη. Γνωρίζουμε όμως ότι τουλάχιστον ένας είδε, θορυβήθηκε, θεώρησε ότι πρόκειται για έκνομη πράξη και έκανε το καθήκον του ως πολίτης του κόσμου. Ο Ευρωπαίος επισκέπτης κατέγραψε φωτογραφικά το περιστατικό, το συζήτησε και αποφάσισε να το καταγγείλει έχοντας τις φωτογραφίες ως τεκμήριο των λόγων του.

Μαζί με τον συμπατριώτη και φίλο του (καθηγητή Πανεπιστημίου στην Ιταλία, ο οποίος αγαπάει την Ελλάδα, ζει μεγάλο χρονικό διάστημα στο νησί και τα ονόματά τους είναι στη διάθεση της «Εφ.Συν.») απευθύνθηκαν στο αστυνομικό τμήμα Αντικυθήρων. Ωστόσο η καταγγελία δεν έγινε δεκτή. Η «Εφ.Συν.» επικοινωνήσε με το Α.Τ. και όπως μας είπαν δεν υπήρξε άρνηση παραλαβής της, αλλά η υπόθεση ανήκει στη δικαιοδοσία του Λιμενικού Σώματος, οπότε κατεύθυναν προς αυτό τους Ευρωπαίους πολίτες.

Ντοκουμέντα

Τελικά κατέθεσαν την καταγγελία στο Λιμεναρχείο Κυθήρων με ημερομηνία 16/8/20. «Την Τετάρτη 12/8/2020 και ώρα 8 το πρωί περίπου, στο λιμάνι των Αντικυθήρων είδα ένα φουσκωτό σκάφος να βγάζει από τη θάλασσα ένα παλιό κανόνι, και να το φορτώνει σε ένα πιο μεγάλο σκάφος, που ήταν στο λιμάνι, ονομαζόταν “ΓΛΑΡΟΣ”. Κατά τη διάρκεια των γεγονότων πήρα μια σειρά από φωτογραφίες που μαρτυρούν όσα σας δήλωσα» αναφέρει στην καταγγελία του.

Στη συνέχεια ζήτησαν τη γνώμη του Αρη Τσαραβόπουλου, αρχαιολόγου που έχει συνδέσει το όνομά του με τα Αντικύθηρα καθώς μαζί με την ομάδα του έχει πραγματοποιήσει πολύχρονη ανασκαφική έρευνα με εξαιρετικά ιστορικά αποτελέσματα.

Το θεσμικό πλαίσιο

Εμπειρος και καταξιωμένος επιστήμονας, γνωρίζει καλά το θεσμικό πλαίσιο προστασίας των αρχαιοτήτων. Αλλωστε η δουλειά των αρχαιολόγων της Υπηρεσίας σ’ αυτό συνίσταται, στην προστασία και την ανάδειξή τους. «Εκείνο που αρχικά σκέφτηκα είναι ότι δεν μπορεί κατά τη διάρκεια της ημέρας να καταπλέει κάποιος και να ανελκύει ένα κανόνι. Αν κινείται έτσι, σίγουρα δεν μπορεί να είναι παράνομος» είπε ο Αρης Τσαραβόπουλος στην «Εφ.Συν.». Έτσι απευθύνεται στα στελέχη της Υπηρεσίας, τα οποία του δηλώνουν ότι είναι εν αγνοία τους το γεγονός.

Πρωθεί την καταγγελία στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟΑ, στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιά και στον δήμαρχο Κυθήρων

και Αντικυθήρων, Ευστράτιο Χαρχαλάκη. Ουδείς εκ των υπηρεσιακών στελεχών γνωρίζει οτιδήποτε, εκτός από τον δήμαρχο ο οποίος του απαντά (17/8/2020) «είναι ΝΤΡΟΠΗ να σπιλώνεται ένας από τους μεγαλύτερους δωρητές του υπουργείου Πολιτισμού... Ο κ. Λασκαρίδης ΔΙΕΣΩΣΕ το κανόνι και θα το παραδώσει στα εργαστήρια συντήρησης της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων που ο ίδιος έχει δωρίσει!».

Μέχρι εκείνη τη στιγμή κανείς δεν γνώριζε σε ποιον ανήκει το σκάφος. «Δεν ήθελα να πιστέψω την απάντηση του δημάρχου. Εγώ γνώριζα την προσφορά του Λασκαρίδη και στην έρευνα του Ναυαγίου αλλά και στον πολιτισμό γενικότερα μέσω του πολιτιστικού ιδρύματός του. Αυτός ήταν ο λόγος που με έκανε δύσπιστο στην πληροφορία ότι δικό του πλοίο συμμετείχε σε μια έκνομη, όπως φαινόταν, δραστηριότητα. Με την επιστολή του στην ΕΕΑ, την οποία κοινοποίησε και σε εμένα, δυστυχώς μου το επιβεβαίωσε» καταλήγει ο Αρης Τσαραβόπουλος.

Η έκπληξη είναι τεράστια διότι ο Παναγιώτης Λασκαρίδης, έχοντας συνεργαστεί χρόνια με το ΥΠΠΟΑ, κατέχει καλά τους νόμους που διέπουν την προστασία της ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς, τον τρόπο λειτουργίας της ΕΕΑ, τις απαγορεύσεις για ανέλκυση, μετακίνηση και αποθήκευση σε ιδιωτικό χώρο καθώς και τους κινδύνους που διατρέχουν οι αρχαιότητες όταν μετακινούνται χωρίς τη φροντίδα των αρχαιολόγων και των συντηρητών. Όταν ανεγκύονται, τοποθετούνται σε δεξαμενές αφαλάτωσης, ιδιαίτερα όσων το υλικό είναι το σίδηρο, όπως το κανόνι, που στην επαφή τους με το οξυγόνο μπορεί σε ελάχιστο διάστημα να γίνουν σκόνη.

Ο εφοπλιστής έχει μακροχρόνια προσφορά στον πολιτισμό μέσω του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη, είναι συνεργάτης του υπουργείου Πολιτισμού, ένας από τους χορηγούς της έρευνας του Ναυαγίου των Αντικυθήρων και ευεργέτης του νησιού και όχι μόνο, αφού το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει δωρίσει δύο πλοία στο Πολεμικό Ναυτικό.

Σε αποθήκη

Τελικά στέλνει επιστολή (17/8/20), που περιλαμβάνει και φωτογραφίες των αντικειμένων, η οποία φτάνει με κούριερ στα γραφεία της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων την Τρίτη 18/8 (με κοινοποίηση στο γραφείο της υπουργού και της Αγγελικής Σίμωσι, διευθύντριας της έρευνας στα Αντικύθηρα) και αποστέλλεται στον Αρη Τσαραβόπουλο. Ενημερώνει ότι κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του στα Αντικύθηρα «ανεγκύστηκε» από τον

κόλπο του Φάρου μια αρχαία άγκυρα (αυτό μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν ήταν γνωστό σε κανένα) και ακολούθως από το λιμάνι Ποταμός «ανεγκύστηκε» ένα παλιό κανόνι. Σύμφωνα με τον ίδιο, και τα δύο μεταφέρθηκαν στην αποθήκη της εταιρείας του στο Λαύριο.

Το επιχείρημα που διατυπώνεται, σύμφωνα με πληροφορίες μας, από την πλευρά Λασκαρίδη είναι ότι τα αρχαία σηκώθηκαν «για να σωθούν». Πόσο κινδύνευε όμως ένα κανόνι μεγάλου βάρους που βρισκόταν στο ίδιο γνωστό σημείο εδώ και εκατοντάδες χρόνια;

Γιατί δεν ζητήθηκε άδεια από την αρμόδια υπηρεσία και γιατί μεταφέρθηκαν στην ιδιωτική αποθήκη; Οι νόμοι ισχύουν εξίσου για όλους και πρέπει να τηρούνται απ' όλους. Τα γεγονότα συνέβησαν στις 12/8, γιατί ειδοποιείται η ΕΕΑ στις 18/8, αφού έχει προηγηθεί η καταγγελία στις υπηρεσίες του υπουργείου;

Σε επικοινωνία της «Εφ.Συν.» με τον δήμαρχο Ευστράτιο Χαρχαλάκη μάς είπε ότι «η άποψή μου είναι πως δεν υφίσταται κανένα θέμα στην ανέγκυση που έκανε ο κ. Λασκαρίδης, διότι το υπουργείο Πολιτισμού είχε ενημερωθεί». Από τη στιγμή όμως που η ΕΕΑ δηλώνει σε έγγραφο, το οποίο κοινοποίησε στο αστυνομικό τμήμα και στο Λιμεναρχείο Κυθήρων, ότι δεν γνώριζε τίποτα επ' αυτού, ποιος από το υπουργείο Πολιτισμού έδωσε άδεια;

Ο κ. Χαρχαλάκης γνωρίζει ότι είναι αναρμόδιος για να εκχωρήσει άδεια, αλλά είναι και ο μόνος που ξέρει, βάσει της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας του με τον Α. Τσαραβόπουλο αλλά και της δήλωσής του στην εφημερίδα μας, ότι θα γίνονταν οι ανεγκύσεις και ότι είχε ενημερωθεί το υπουργείο Πολιτισμού.

Τα αντικείμενα τελικά έφτασαν στα γραφεία της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων. Οπότε η πράξη θεωρείται λήξασα; Ένας πολίτης που διαθέτει τα μέσα -οικονομικά και πλωτά- μπορεί να ενεργεί κατά βούληση, αγνοώντας τις διαδικασίες και τους νόμους της ελληνικής πολιτείας;

Οι πολίτες που ασχολήθηκαν με τη διαλεύκανση της υπόθεσης δεν ήξεραν ποιος βρισκόταν πίσω από αυτήν και θεώρησαν υποχρέωσή τους να ειδοποιήσουν τις αρχές και να κοινοποιήσουν το γεγονός.

Θα κινηθεί νομικά η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων; Το υπουργείο Πολιτισμού; Τέθηκαν σε κίνδυνο οι αρχαιότητες; Αφαιρέθηκε το υλικό τεκμήριο της ύπαρξης αγκυροβολίου στην περιοχή Φάρου; Υπάρχουν πρόσωπα υπεράνω υποψίας;

Πηγή:efsyn.gr